

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.5.2022
SWD(2022) 140 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) .../... o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě

**SDĚLENÍ KOMISE Schválení obsahu návrhu sdělení Komise
Pokyny k vertikálním omezením**

{C(2022) 3015 final} - {SEC(2022) 198 final} - {SWD(2022) 139 final}

Souhrnný přehled
Posouzení dopadů revidovaného nařízení o blokových výjimkách pro vertikální dohody (dále jen „nařízení VBER“ – z angl. Vertical Block Exemption Regulation) a revidovaných Pokynů k vertikálním omezením
A. Potřeba opatření
V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?
Hodnocení potvrdilo, že nařízení VBER i Pokyny k vertikálním omezením jsou užitečnými nástroji, které usnadňují posuzování vertikálních dohod podle antimonopolního práva EU. Z hodnocení však rovněž vyplynulo, že se trh od přijetí těchto pravidel výrazně změnil, zejména v důsledku růstu prodeje online a nových účastníků trhu, jako jsou online platformy. V této souvislosti dospělo hodnocení k závěru, že některé oblasti pravidel nefungují dobře nebo tak dobře, jak by mohly. Především je třeba upravit rozsah „bezpečného přístavu“ ve čtyřech oblastech. Duální distribucí se označuje situace, kdy dodavatel prodává své zboží nebo služby nejen prostřednictvím nezávislých distributorů, ale také přímo konečným zákazníkům. Na jedné straně hodnocení naznačilo, že vzhledem k rostoucímu využívání duální distribuce mohou být na základě nařízení VBER z roku 2010 vyňaty vertikální dohody, u nichž horizontální obavy již nejsou zanedbatelné, zejména pokud jde o výměnu informací mezi dodavatelem a distributory a pokud jde o hybridní platformy. Na druhé straně hodnocení ukázalo, že by mohlo být vhodné rozšířit výjimku pro duální distribuci na velkoobchodníky a dovozce. Závazky parity vyžadují, aby společnost nabízela své zboží nebo služby své smluvní straně za stejných podmínek, za jakých jsou nabízeny třetím stranám, nebo za podmínek lepších. Nařízení VBER z roku 2010 se vztahuje na všechny závazky parity. Z hodnocení však vyplynulo, že roste využívání závazků maloobchodní parity a že takovéto závazky napříč platformami nemusí nutně splňovat podmínky čl. 101 odst. 3 Smlouvy, a proto by se na ně bloková výjimka neměla vztahovat. Omezení aktivního prodeje limitují schopnost distributora aktivně oslovovat určité skupiny zákazníků nebo aktivně působit na určitých územích. Zjištění shromážděná v rámci hodnocení svědčí o tom, že nařízení VBER z roku 2010 není dostatečně flexibilní a omezení aktivního prodeje by mohla splňovat podmínky pro získání výjimky i v dalších případech. Podle nařízení VBER z roku 2010 se zákaz prodeje online považuje za tvrdé omezení. Totéž platí pro některá nepřímá omezení online prodeje, jako je účtování vyšší velkoobchodní ceny témuž distributorovi za výrobky prodávané online ve srovnání s výrobky prodávanými offline („dvojitá cena“) nebo stanovení kritérií pro online prodej, která nejsou celkově rovnocenná kritériím stanoveným pro prodej v kamenných obchodech („zásada rovnocennosti“). Ukazuje se, že tato omezení již neodpovídají prostředí, v němž se online prodej stal samostatným prodejním kanálem, který již nepotřebuje stejnou úroveň zvláštní ochrany jako dříve, zatímco kamenné obchody čelí zvýšenému tlaku.
Čeho by mělo být dosaženo?
Obečným cílem této iniciativy je poskytnout podnikům jednodušší, jasnější a aktuální pravidla a pokyny, díky nimž budou moci samy posoudit soulad svých vertikálních dohod s článkem 101 Smlouvy, a to v prostředí, které se s růstem online prodeje a online platformami značně změnilo. Současně má tato iniciativa usnadnit práci Komise, vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a vnitrostátních soudů v oblasti prosazování práva.
Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?
Zásada subsidiarity se nepoužije, neboť EU má v oblasti hospodářské soutěže výlučnou pravomoc. Nařízení VBER poskytuje ochranu (tzv. bezpečný přístav) před uplatňováním práva EU v oblasti hospodářské soutěže, kterou lze udělit pouze na úrovni EU. Ve srovnání se stávajícími pokyny k uplatňování článku 101 Smlouvy, které jsou obecnější a stát od státu se liší, tak toto nařízení nabízí přidanou hodnotu.

B. Řešení
Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována?
Referenčním stavem pro každou z oblastí, na které se posouzení dopadů zaměřilo, je zachování pravidel a pokynů obsažených v nařízení VBER z roku 2010 a v Pokynech k vertikálním omezením. Pokud jde o <u>duální distribuci</u>, možnost 1 by v této oblasti znamenala pokračování blokové výjimky, ovšem v omezenějším rozsahu. Konkrétně možnost 1a by výjimku omezovala na případy, kdy celkový tržní podíl stran na maloobchodním trhu nepřesahuje 10 %. Možnost 1b by přinesla blokovou výjimku na všechny aspekty dohod o duální distribuci, kromě určitých druhů výměny informací. Možnost 1c by z blokové výjimky vyloučila vertikální dohody hybridních platform. Možnost 2 by blokovou výjimku pro duální distribuci zcela zrušila. V rámci možnosti 3 by se bloková výjimka vztahovala na duální distribuci velkoobchodníky a dovozce. <u>Upřednostňována</u> je kombinace možností 1b, 1c a 3. Pokud jde o <u>závazky parity</u>, možnost 1 by z nařízení VBER vyloučila závazky maloobchodní parity napříč platformami. Tyto závazky by proto bylo nutné individuálně posoudit podle článku 101 Smlouvy. Možnost 2 by z nařízení VBER vyloučila všechny druhy závazků parity. <u>Upřednostňována</u> je možnost 1. Pokud jde o <u>omezení aktivního prodeje</u>, možnost 1 by rozšířila výjimky, na jejichž základě jsou tato omezení blokově vyňata. Konkrétně možnost 1a by umožňovala kombinovat na stejném území různé systémy distribuce. Možnost 1b by umožnila dodavateli určit více než jednoho výhradního distributora pro konkrétní území nebo skupinu zákazníků („sdílená exkluzivita“). Možnost 1c by dodavateli umožňovala omezit aktivní prodej nejen ze strany jeho kupujících, ale také zákazníků jeho kupujících („přenesení omezení“). V rámci možnosti 2 by dodavatel mohl omezit aktivní a pasivní prodej z míst nacházejících se mimo území, na němž je provozován systém selektivní distribuce, neschváleným distributorům nacházejícím se na tomto území. <u>Upřednostňována</u> je kombinace možností 1b, 1c a 2. Pokud jde o <u>nepřímá omezení online prodeje</u>, možnost 1 by ze seznamu tvrdých omezení odstranila dvojí ceny. Možnost 2 by ze seznamu tvrdých omezení odebrala zásadu rovnocennosti. <u>Upřednostňována</u> je kombinace možností 1 a 2.
Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?
Přezkum nařízení VBER a Pokynů k vertikálním omezením všechny kategorie zúčastněných stran uvítaly. Jejich názory se ve všech čtyřech posuzovaných oblastech různily. Pokud jde o duální distribuci, zúčastněné strany celkově nepodpořily možnost 2, která by výjimku pro duální distribuci zcela zrušila. Naopak zúčastněné strany ze všech kategorií celkově podpořily možnost 3, tedy vztáhnout výjimku na velkoobchodníky a dovozce. Pro možnost 1a se zúčastněné strany ze všech kategorií nevyslovily, zejména kvůli praktickým obtížím, které by to představovalo. Názory na možnost 1b byly smíšené, ačkoli většina zúčastněných stran se shodla na významu výměny informací při duální distribuci, ale také na tom, že to může vzbuzovat horizontální obavy. Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž silně podpořily možnost 1c, podle níž by se výjimka nevztahovala na hybridní platformy. Pokud jde o závazky parity, k možnosti 1 se přikláněly některé vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž a také významný podíl online zprostředkovatelů, distributorů, právnických firem a obchodních sdružení zastupujících dodavatele i distributory. Některé vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž podpořily také možnost 2; dále se pro ni vyslovilo jedno sdružení spotřebitelů a většina dodavatelů. Pokud jde o omezení aktivního prodeje, k možnosti 1a se klonili především dodavatelé, ale vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž, maloobchodníci a jedno sdružení spotřebitelů k ní vyjádřili určité obavy. Možnosti 1b a 1c podpořila většina zúčastněných stran, ovšem za předpokladu, že jejich uplatnění bude podléhat jasným limitům. Možnost 2 podpořily

zúčastněné strany ze všech kategorií.

Pokud jde o **nepřímá omezení online prodeje**, pro možnost 1 se vyslovili dodavatelé, právnické firmy, někteří distributoři a některé vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž, kdežto online zprostředkovatelé a někteří distributoři vyjádřili obavy; ty však lze řešit stanovením limitů. Možnost 2 získala podporu od většiny kategorií zúčastněných stran.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Hlavním přínosem upřednostňované možnosti, pokud jde o duální distribuci, by bylo snížení negativního dopadu na hospodářskou soutěž, který může plynout z výměny informací při duální distribuci a z hybridních platform zapojených do duální distribuce. Navíc by přinesla snížení nákladů velkoobchodníků a dovozců zapojených do duální distribuce na dodržování předpisů.

Pokud jde o závazky parity, očekává se, že upřednostňovaná možnost omezí využívání závazků maloobchodní parity napříč platformami, a sníží tudíž jejich negativní dopady.

Hlavní přínosy upřednostňované možnosti, pokud jde o omezení aktivního prodeje, spočívají v tom, že by snížila náklady na dodržování předpisů a poskytla dodavatelům větší flexibilitu při ochraně investic distributorů v rámci výhradní a selektivní distribuce.

Pokud jde o dvojí ceny a kritéria rovnocennosti, upřednostňovaná možnost by vedla ke snížení nákladů dodavatelů na dodržování předpisů a ke snížení nákladů distributorů, pokud by již nemuseli splňovat kritéria, která nejsou pro kanál, který používají, vhodná.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

Na některá omezení by se již sice bloková výjimka nevztahovala (čímž by zúčastněným stranám vzrostly náklady, protože by již nemohly své dohody samy posuzovat na základě jednodušších pravidel stanovených v nařízení VBER), ovšem jiná omezení, která jsou v současnosti z nařízení VBER vyloučena, by nově byla blokově vyňata, což by náklady zúčastněných stran zase snížilo. Celkově se tedy neočekává, že by náklady podniků na dodržování předpisů v důsledku této iniciativy výrazně vzrostly. Iniciativa by rovněž snížila náklady zjednodušením složitých oblastí pravidel a zefektivněním pokynů.

Jaké budou dopady na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?

Upřednostňovaná možnost v oblasti **duální distribuce** by řešila protisoutěžní účinky a zároveň by umožňovala, aby se duální distribuce projevila prosoutěžně, a měla by tedy pozitivní dopad na hospodářskou soutěž. Malé a střední podniky by z upřednostňované možnosti těžily v podstatě stejně jako ostatní podniky, neboť pravidla obsahují jasné a užitečné pokyny, které jim umožní určit, jaké informace jsou z nařízení VBER vyloučeny a v jakých případech by duální distribuce zahrnující hybridní platformy (zejména platformy bez tržní síly) nevyvolala obavy z narušení hospodářské soutěže.

Upřednostňovaná možnost týkající se **závazků parity** by měla pozitivní dopad na hospodářskou soutěž v oblasti poskytování online zprostředkovatelských služeb, a tudíž i na podniky, včetně malých a středních, které tyto služby k prodeji svých výrobků využívají. Byla by rovněž přínosná pro nové nebo menší online zprostředkovatele, kteří chtějí na trhy zprostředkovatelských služeb vstoupit nebo na nich expandovat.

Pokud jde o **omezení aktivního prodeje**, upřednostňovaná možnost by celkově zvýšila účinnost systémů výhradní a selektivní distribuce (a to i v případě malých a středních podniků). Vzhledem k tomu, že se na uplatňování sdílené exkluzivity a přenesení omezení vztahují jasné limity, zvýšila by tato možnost také hospodářskou soutěž v rámci značky.

Upřednostňovaná možnost v oblasti **nepřímých omezení online prodeje** by měla pozitivní dopad na hospodářskou soutěž a obecněji na podniky, včetně malých a středních, neboť by jim umožnila, aby si zachovaly konkurenceschopnost, a to i svých kamenných obchodů.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?
Celkově iniciativa nebude mít významné praktické důsledky, pokud jde o posouzení, které příslušné orgány provádějí při prosazování článku 101 Smlouvy. Vyplývá to z toho, že nijak zásadně nemění základní strukturu a rámec pro posuzování, které jsou stanovené nařízením VBER. Iniciativa jako taková navíc nebude mít významný dopad na vnitrostátní rozpočty.
Očekávají se jiné významné dopady?
Kromě přímého dopadu na podniky, hospodářskou soutěž a vnitřní trh se očekává, že upřednostňované možnosti budou mít rovněž nepřímé dopady na spotřebitele. Předpokládá se, že iniciativa přinese spotřebitelům větší možnost výběru, a to v důsledku toho, že se výjimka pro duální distribuci bude nově vztahovat i na velkoobchodníky a dovozce. Vlivem sdílené exkluzivity by se měla zvýšit konkurence v rámci značky. Díky lepší ochraně investic distributorů se očekává zlepšení předprodejních a poprodejních služeb. A díky stanovení výjimky pro dvojí ceny a uplatňování kritérií nerovnocennosti by mělo dojít ke zvýšení konkurenceschopnosti kamenných obchodů a zlepšení účinnosti online a offline distribuce. Iniciativa má rovněž dopad na orgány příslušné pro prosazování práva hospodářské soutěže. V závislosti na dané oblasti povede buď ke snížení nákladů na prosazování práva, nebo na ně bude mít neutrální vliv.
Proporcionalita
Upřednostňovaná možnost pro každou oblast pravidel by byla proporcionální, neboť nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro úpravu rozsahu „bezpečného přístavu“ stanoveného nařízením VBER.
D. Návazná opatření
Kdy bude tato politika přezkoumána?
Tato iniciativa by měla platit po dobu dvanácti let. Mezitím bude Komise fungování revidovaných pravidel sledovat, a to především na základě svých vlastních zkušeností s prosazováním práva a zkušeností vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, dále na základě otázek výkladu, které vyvstávají u vnitrostátních soudů a soudů Unie, a neformální diskuse se zúčastněnými stranami. Nejpozději v červnu 2030 Komise fungování revidovaných pravidel vyhodnotí a vypracuje hodnotící zprávu, mimo jiné na základě informací shromážděných průběžným sledováním.